

Xocalı faciəsinin 24-cü ildönümü xarici ölkələrdə qeyd edilib

Özbəkistan

Azərbaycanın Özbəkistandakı səfirliyi və səfirliyin nəzdindəki Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzi Dəskəndde Xocalı faciəsinin 24-cü ildönümü ilə əlaqədar anım mərasimi keçirib.

Mədəniyyət mərkəzində keçirilən tədbirdə Özbəkistanda fəaliyyət göstərən xarici ölkələrin səfirləri, beynəlxalq təşkilatların təmsilciliyi, dövlət və hökumət nümayəndələri, tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənat xadimləri, Azərbaycan diasporunun fealları, tələbələr, jurnalistlər iştirak ediblər.

Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqlik-sükütlə yad olunduqdan sonra Azərbaycanın Özbəkistandakı səfiri Hüseyn Quliyev bu soyqırımına ağır nəticələri haqqında danişib.

Səfir erməni işgalçılari tərəfindən azərbaycanlılar qarsı etnik təmizləmə siyasetinin apardığını, qadınlara, uşaqlara, ahillara qarşı xüsusi amansızlıqla işgəncələr verildiyini, faciə nəticəsində yüzlərlə azərbaycanlıların məhv edildiyini bildirib. Diplomat son zamanlar Azərbaycan dövləti tərəfindən aparılan uğurlu siyaset nəticəsində ölkəmizin haqq işinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Xocalı faciəsinin dünyada tanıdılması istiqamətində mühüm işlər görüldüyünü söyləyib. Hüseyn Quliyev bu günə qədər dünən 12 dövlətinin, ABŞ-in 21 ştatının, o cümlədən 53 islam dövlətini özündə birləşdirən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Xocalıda baş verən hədisələri soyqırımı kimi tanıdığını vurgulayıb.

Səfir Azərbaycan xalqının Xocalı ilə yanaşı, Holokost faciəsi, 1915-1918-ci illərdə Türküstəndə tərəfdiləşmiş soyqırımı zamanı həyatını itirmiş günahsız insanların xatiresini ehtiramla yad etdiyini bildirib.

Sonra Özbəkistan Xalq Çalğı Alətləri Kamera Orkestrinin ifasında Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə həsr edilən konsert-rekviyem keçirilib.

Konsert-rekviyemdə Azərbaycan bəstəkarları Üzeyir Hacıbəylinin, Fikrət Əmirovun, Hacı Xanməmmədovun, özbək bəstəkarları Muxtar Əşrefinin, Dani Zakirovun və digərlərinin əsərləri ifa olunub.

Beynəlxalq festivallar laureati Səncər Kadirov "Ayrılıq", "Darixram sənin üçün, Suşam" mahnılarını Azərbaycan dilində ifa edib. Konsert-rekviyemin bedii rəhbəri professor Firuzə Abduraximova olub.

Tədbirdə iştirak edən xarici qonaqlara özbək tədqiqatçısı Suxrat Barlasın Azərbaycan səfirliyinin dəstəyi ilə bu il Dəskənddə nəşr olunmuş "Türküstən və Cənubi Qafqaz XIX-XX əsrlər. Daşnaklar Qarabağdan Fərqanəyə qədər" adlı kitabı təqdim edilib.

Tədbir yerli KIV, o cümlədən Türkiyənin "TRT" kanalı tərəfindən işıqlandırılıb.

Bolqaristan

Sofiyada, Dünya Ticarət Mərkəzləri Birliyinin şəbəkəsinə daxil olan "INTERPED-WTC" Mərkəzində Azərbaycanın Bolqaristandakı səfirliyinin və Müqəddəs Kliment Oxfidski adına Sofiya Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Dili və Mədəniyyəti Mərkəzinin direktoru Sofiya Şıqayevanın təşkilatlığı ilə Xocalı soyqırımı 24-cü ildönümüne həsr olunan anım tədbiri keçirilib.

Mərasimdə Bolqaristanın dövlət qurumlarının, ölkədə fəaliyyət göstərən diplomatik korpusun təmsilciliyi, "Azərbaycanın Dostları" Bolqaristan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin, diasporumuzun üzvləri, Bolqaristanda təhsil alan azərbaycanlı tələbələr, ictimaiyyətin nümayəndələri iştirak ediblər.

Faciə qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqlik sükütlə yad olunub.

Sofiya Şıqayeva tədbirdə çıxış edərək Xocalı soyqırımı haqqında məlumat verib.

Sonra çıxış edən Azərbaycanın Bolqaristandakı səfiri Nərgiz Qurbanova Xocalı soyqırımı 24-cü ildönümündə silahlı münəaqış zamanı mülik səxslərin qorunmasının vacibliyinin aktuallıq əsəri etdiyini diqqətə çatdırıb. Silahlı münəaqış zamanı bir çox hallarda beynəlxalq humanitar hüququn və insan hüquqlarının pozulmasına beynəlxalq ictimaiyyət tərafından lazımi diqqət göstərilməməsini qeyd edən səfir cəzasız qalan cinayətlərin sülh və barışa nail olunmasına ciddi maneə yaratdığını bildirib. O, bunun bariz nümunəsinin Xocalı soyqırımı olduğunu bildirək 1992-ci il fevral ayının 25-dən 26-na keçən gecə Xocalı şəhərində azərbaycanlı əhaliyə qarşı misli görünməmiş vəhşiliklərə danışır. Günahsız əhaliyə qarşı erməni silahlı qüvvələri tərəfindən həyata keçirilən bu soyqırımı aktının Ermənistan-Azərbaycan mövcudluğunu təsdiq etdi. Azərbaycanın düzgün siyaseti və güclü iqtisadiyyatı sayesində münəaqışın ədalətlər həllinə nail olacağına ümidi etdiyi bilidir. G. Georgiyev bu yolda bütün tərəqqipərvər qüvvələrin güclərinin birləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edib.

Ermənilərin məkrili planlarından danışan professor beynəlxalq güclərin təhrķi və yardımını ilə azərbaycanlılar belə bir ağır mənzərə ilə üzüldəyiini qeyd edib. Azərbaycanın düzgün siyaseti və güclü iqtisadiyyatı sayesində münəaqışın ədalətlər həllinə nail olacağına ümidi etdiyi bilidir. G. Georgiyev bu yolda bütün tərəqqipərvər qüvvələrin güclərinin birləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edib.

Tədbirdən sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış "Xocalı soyqırımı" adlı sənədli film nümayis etdirilib.

Sədri, 2003-2008-ci illərdə Bolqaristanın Azərbaycandakı səfiri olmuş İvan Palçev Bakıda calışdığu müddətdə Xocalı şahidlərinin xatirələrini eşitdiyini söyləyib, Xocalı soyqırımı 24-cü ildönümündə silahlı münəaqış zamanı mülik səxslərin qorunmasının vacibliyinin aktuallıq əsəri etdiyini diqqətə çatdırıb. Lakin soyqırımı hələ də lazımi qiymət almadığını qeyd edən İ. Palçev beynəlxalq təşkilatları bu məsələyə diqqət yetirməyə çağırıb.

"Azərbaycanın Dostları" Bolqaristan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin üzvü, Sofiya Universitetinin geoloji-coğrafiya fakültəsinin professoru, 1970-ci illərdə Azərbaycan Neft-Kimya İnstitutundan mezun olmuş Georgi Georgiyev çıxısında Bakı şəhərindən hər zaman beynəlxalq səhər olduğunu söyləyib, azərbaycanlılar qonaqpərvərliyindən söz açıb.

Ermənilərin məkrili planlarından danışan professor beynəlxalq güclərin təhrķi və yardımını ilə azərbaycanlılar belə bir ağır mənzərə ilə üzüldəyiini qeyd edib. Azərbaycanın düzgün siyaseti və güclü iqtisadiyyatı sayesində münəaqışın ədalətlər həllinə nail olacağına ümidi etdiyi bilidir. G. Georgiyev bu yolda bütün tərəqqipərvər qüvvələrin güclərinin birləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edib.

Tədbirdən sonra Heydər Əliyev Fondu tərəfindən hazırlanmış "Xocalı soyqırımı" adlı sənədli film nümayis etdirilib.

Moldova

Azərbaycanın Moldovadakı səfirliyi, Moldova Respublikası Hökuməti yanında ictimai idarəetmə Akademiyasının konfransı tərəfindən hazırlanmış soyqırımı 24-cü ildönümüne həsr edilmiş "Ərazi münəaqışlarının həllində ikili standartlar siyaseti" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçiriblər.

Moldova Respublikası Hökuməti yanında ictimai idarəetmə Akademiyasının konfransı tərəfindən keçirilmiş tədbirdə Moldova Respublikasının sabiq parlament vəkili (ombudsman), ictimai Palatanın sedri Aureliya Qriqoriu, Moldova Respublikasının sabiq müdafiə naziri, politoloq, felsəfe doktoru Viorel Çebotaru, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəciliy Akademiyasının baş müəllimi, fəlsəfa doktoru Məhsati Əliyeva, Ukrayna Milli Aviasiya Universitetinin beynəlxalq hüquq kafedrasının professoru, Ukraynanın əməkdar təhsil işçisi Arif Quliyev, İsraili meşhur politoloq Arie Qut çıxış ediblər. Konfransın içinde Moldova dövlət organlarının, Moldova akkreditə edilmiş diplomatik korpusun, Moldova mədəni və elm ictimaiyyətin təmsilciliyi, mətbuat nümayəndəleri, Moldova Respublikası Hökuməti yanında ictimai idarəetmə Akademiyasının müdavimləri, Moldova Azərbaycanlılar Kongresinin fealları da iştirak ediblər.

Tədbirdə Moldova Respublikası Hökuməti yanında ictimai idarəetmə Akademiyasının birinci prorektoru, professor Andrey Qroza və Azərbaycanın Moldovadakı səfiri Namiq Əliyev açıb. Sofiya son illərdə Xocalı soyqırımı ilə bağlı dəhşəti həqiqətlərin Azərbaycanın tərəfindən keçirilən cəzasızlığı son qoymaq üçün daha qətiyyətli tədbirlərin tələb olunduğunun söyleyən diplomat cinayətkarların hələ də cəzasız qalmاسının Ermənistən və sistemli siyasetinin nəticəsində baş verdiyini tamamilə aydın göstərir. Xocalıda dinc sakinlər mahəz azərbaycanlı olduqları üçün kütləvi şəkildə qətla yetiriliblər. Ən ağır cinayətlərin tərəfdiləyi zaman cəzasızlığı son qoymaq üçün daha qətiyyətli tədbirlərin tələb olunduğunun söyleyən diplomat cinayətkarların hələ də cəzasız qalması Ermənistən və Azərbaycan arasında sülhə nail olmaq üçün ciddi manəyə yaratdığını bildirib. Səfir beynəlxalq ictimaiyyətin münəaqış zamanı Azərbaycanın dinc əhalisine qarşı tərəfdiləşmiş cinayətkarların cəzasız qalmamasında feal rol oynamasının vacibliyini bildirərək, cinayətkarların cəzalandırılmasının davamlı sülhün təmin edilməsi üçün vacib şərt olduğunu diqqətə çatdırıb.

Sofiya son illərdə Xocalı soyqırımı ilə bağlı dəhşəti həqiqətlərin Azərbaycanın səyi, xarici tərəfdəşlərinin dəstəyi ilə dünyaya çatdırıldıqını vurğulayaraq, faciaya real qiymət verilməsinə nail olduğunu söyləyib. N. Qurbanova bu istiqamətdə Heydər Əliyev Fondu vitse-prezidenti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Forumunun baş əlaqələndiricisi Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2008-ci ilin may ayından başlanılmış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində görülen işlərin əhəmiyyətini qeyd edib. Kampaniya nəticəsində 10-dan artıq ölkənin, ABŞ-in 20-dən çox ştatının Xocalı hadisələrini soyqırımı akti kimi tanıdığını vurgulayıb.

Sonra çıxış edən "Azərbaycanın Dostları" Bolqaristan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin

Xocalı sakinlərindən 613-ü öldürülüb, 487 nəfər şəkət olub, 1275 dinc sakin - qocalar, uşaqlar və qadınlar əsir götürülərək misli görünməmis işgəncələrə, təhqiqərə ve alçaldılmağa məruz qalıb. Bu, əsl soyqırımı akti idi. Şahidlərin və xarici jurnalıstların gördüyü tükürkədici mənzərə o qədər ağır və amansız idi ki, bu vəziyyəti sözlə təsvir etmək mümkün deyildi. Doğma Vətən torpağı onun tarixinə qələbən bağlı olan səda insanları, bu torpaqda yenice ayaq tutub yerməye başlayan günahsız uşaqların cəsədlərini ilin soyuq fəslində öz ilq Ağuşuna aldı".

Arie Qut vurğulayıb: "Mənim fikrimcə, XX əsrin sonunda Azərbaycanın Xocalı şəhərində kütləvi qanlı qırqın töredənələr mahəz erməni generalı Dronun və Njeden varisleri olan Ermənistən indiki prezidenti Serj Sarkisyan və müdafiə naziri Seyran Ohanyandır. Xocalıda bu soyqırımı akti Ermənistən Azərbaycana qarşı total müharibəsinin ayrılmaz hissəsi olub. Erməni fəsistlər həttə insanları qətla yetirəndən sonra onların cəsədlərini de rahat qoyurdular. Şahidlərin, o cümlədən xarici jurnalıstların sözlərinə görə, hələk olmuş xocalı sakinlərinin meyitlərinin təhqiq edilmə faktları olub".

Arie Qutun fikrinə, bu faciənin qəddar və amansız sahnələri Azərbaycanın qəlbində əbədi yara kimi qalacaq. A.Qut vurğulayıb: "Tarix fakt bundan ibarətdir ki, erməni silahlı qüvvələri və muzdulu dəstələr Xocalı şəhərini və onun həndəvərini tərk etməyə macəl tapmamış sakinlərin faktik olaraq heç birinə rəhm etməyiblər. Mən Heydər Əliyev Fondu ilə keçirilən "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində həm İsrail ictimaiyyəti qarşısında, həm de Avropa mütəxələfliklərində keçirilən beynəlxalq forumlarda tez-tez çıxış edirəm. Dəfələrlə demisəm və bir daha təkrar edirəm, bu gün Ermənistən tərkətlərə demisəm və bir daha özəl qətliamı akti mənim üçün şəxsi faciədir. Avropa yəhudişlərinin fəlakətə məruz qaldığı dəhşətli illəri heç vaxt unutmaram. Bu fəlakət nəticəsində mənim xalqımın 6 milyon nümayəndəsi məhv edilib. O dəhşətli fevral gecəsində Xocalıda tərəfdilərini heç vaxt unutmaram. Həmin gecə erməni faşistlər insana nifret təzahürü olan hərəkətlərin ən yüksək dərəcəsini göstərdilər. Xocalı qadınlarının, qocaların və uşaqların sıfətlərindəki dəhşəti heç vaxt unutmaram. Onların coxu başkasən erməni terrorçuların əli ilə qətələtən, bəziləri isə erməni şovinistlərinin işgəncələrinə dözdülər, Ermənistən Respublikası rəhbərliyi tərəfindən yaradılmış müasir cəza düşərgələrində hökm sürən qeyri-insani şəraitə baxmayaraq sağ qaldılar".

İsraili ekspertin sözlərinə görə, bu gün artıq sərr deyil ki, Azərbaycan xüsusi xidmətlərinin məlumatına əsasən, hazırda 4928 nəfər, o cümlədən 56 uşaq, 327 qadın, 364 qoca hərbi əməliyyatlar zamanı itkin düşmüş hesab edilir. Azərbaycanın keçmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin məlumatına görə, bu insanların bir qismi erməni əsirliyindən xəstəlikdən vəfat edib, bir qismi ölürlü, bəzilərindən isə indiya qədər ən ağır işlərə qul kimi istifadə edirlər. Qut deyib: "Ermənistən və işğal edilmiş ərazilərdə əsir və girov götürülmüş azərbaycanlılarla qəddar rəftar edilən, onların öldürüləməsi, şikət edilməsi və işgəncələrə məruz qalması barədə kifayət qədər informasiya və bunu təsdiqləyən ifadələr var".

İsraili ekspertin sözlərinə görə, ikinci Dünya mühəribəsi dövründə Vermaxtin tərkibində 20 minlik Ermeni Legionunun qəddarlığı tarix faktıdır. Arie Qut konfrans iştirakçılarını şoka salan yeni faktlar vurğulayıb: "Millətçi qoşun başçısı Dronun rəhbərlik etdiyi Ermeni Legionunun məqsədi yəhudiləri qırmaq idi. Ermeni Legionunun yanısı, cəza düşərgələrində "ölüm marsları" təşkil edirdi. Bu gün isə azad Ermənistən uğrunda "müberiz" kimi qələmə verilən həmin qatı antisemit və faşist Ermənistən indiki hakim dairələrinə öz ekspansionist planlarına bərəat qazandırmış və gənc nəslini başqa xalqlara nifret rəhunda təribyə etmek üçün bir simvol kimi lazımdır. Bu, faşist, yəhudilərin mahə edilməsinin iştirakçıları Ermənistəndə, erməni tarixinə dair dərsliklərde qəhrəman kimi qələmə verilir. Məger bu hərəkətlər antisemitizm, böyükəkdə olan nəsil arasında faşizmə haqq qazandırmış, onu təbliğ etmək nümunəsi deyilmi! Dro və Njde müasir Ermənistəndə geniş təbliğ olunur. Onların şərəfinə xatira sikkələri zərb edilir, bədii və sənədli filmlər çəkilir, Ermənistəndə Xocalı soyqırımına dair faktlar, faciə barədə müstəqil mənbələrə istinadlar, beynəlxalq mediada dərc olunan materiallar, hadisə şahidlərinin ifadələri, soyqırımı qurbanları barede məhkəmə-tibbi ekspertizasının rəyləri, faciəni əks etdirən şəkillərə əksini təqib edilir.

Azərbaycanın Vyettam dəfələrinin keçirilən tədbirdən vyettam soyqırımı və buna görə məsuliyyət daşıyanların beynəlxalq hü